

Міністерство охорони здоров'я України
Полтавський державний медичний університет



НАУКОВО-МЕТОДИЧНІ АСПЕКТИ
ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ
У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Матеріали науково-практичної конференції
з міжнародною участю
28 березня 2024 року

ПОЛТАВА – 2024

АСПЕКТИ ПЛАНУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАЛЕЖНО ВІД ВІКУ СТУДЕНТІВ

Бойко І.В., Гаврильєв В.М., Іваницька О.С., Буханченко О.П., Яценко П.І.

Полтавський державний медичний університет

У статті автори переконливо доводять необхідність планування навчально-виховного процесу в закладах вищої медичної освіти з урахуванням вікових особливостей здобувачів освіти.

Ключові слова: здобувачі вищої освіти, вікові особливості, навчально-виховний процес.

In the article, the authors convincingly prove the necessity of planning the educational process in higher medical educational institutions taking into account the age characteristics of the students.

Keywords: students of higher education, age characteristics, educational process.

Сучасний підхід до навчання здобувачів вищої освіти вимагає задоволення конкретних та індивідуалізованих освітніх потреб індивіда. Здобування вищої освіти необхідно організовувати вже не на суто педагогічних засадах, а з використанням андрагогічних принципів.

Мета роботи – оптимізація навчального процесу в закладі вищої медичної освіти шляхом аналізу і кореляції чинних методик і розгляду андрагогічних принципів.

Об'єкт і методи дослідження. Інформаційну базу дослідження складають положення і результати теоретичних розробок, матеріали періодичних видань, інтернет-джерела, статистичні й аналітичні матеріали та результати власних досліджень авторів [2; 5].

Численні дослідження сфери освіти в Україні запропоновані видатними вченими (Туркот Т. І., Степко М. Ф., Болюбаш Я. Я., Шинкарук В. Д., Марченко О. В., Лузан П. Г. та ін.). Періодичні літературні видання вказують на те, що здобування вищої освіти в сучасному ЗВО охоплює практично весь життєвий цикл людини – від недорослості (приблизно до 20 років) через дорослість (20-65 років) до похилого віку (понад 65 років). Необхідно зауважити, що кожен період життя людини має свої досить глибоко досліджені психофізіологічні, соціально-психологічні, професійні особливості. Формуючи оптимізований підхід до навчання, необхідно враховувати вищеперераховані особливості [3].

Вік індивідуума від 18 до 22 років завершується формуванням основних фізіологічних і психічних функцій людини. Численні особистості або взагалі досягають піку свого розвитку саме в цей період, або перебувають на стадії стабілізації. А от у період 18-22 років починається так звана «криза ранньої дорослості», тобто період зміни основних життєвих компонентів молодого людини, коли особистість прощається з дитинством і розпочинається період самовизначення.

У вказаному вище періоді індивідуум починає набувати основних характеристик дорослої людини – особи, що виконує соціально значущі продуктивні ролі (громадянина, працівника, члена сім'ї), яка володіє психологічною зрілістю, здатна розуміти почуття інших людей, поважати їхні емоції, співчувати і співпереживати. Емоційно зрілі особистості можуть ставити себе на місце інших людей і не сприймати прояви емоцій як особисту образу, що дуже важливо в конфліктних ситуаціях [1].

Важливо те, що людина в зазначеному віці починає усвідомлювати себе все більш незалежною, самостійною, самокерованою особистістю і в процесі здобування освіти. В її житті з'являються конкретні життєво важливі цілі, пов'язані з оволодінням певними соціальними ролями, досягненням певного соціального, професійного, сімейно-побутового статусу. За свідченням вчених, зрілим можна вважати індивідуума, який відчуває свої кордони і не дає іншим їх порушувати; поважає думку інших, бо живе в соціумі, але не залежить від неї; розуміє, що життя – власна відповідальність кожного. Усе інше – це про намагання перекласти відповідальність на когось або на щось; спокійно ставиться до того, що не може і ніколи не зможе знати всього [4].

Важливим також для повноцінної зрілості людини є обсяг життєвого (побутового, соціального, професійного) досвіду, який вона набуває в процесі своєї життєдіяльності, зокрема навчання у вищій школі.

Спираючись на вищевказані особливості розвитку, можна говорити, що з метою підвищення якості й ефективності вищої медичної освіти процес навчання студентів і аспірантів, і тим більше фахівців, які підвищують кваліфікацію, проходять додаткову підготовку або перепідготовку в стінах ЗВО, необхідно організувати вже не на суто педагогічних принципах, а з використанням андрагогічних засад і практичної технології навчання дорослих [5].

Андрагогічні принципи вже досить добре відомі: це принципи пріоритету самостійного навчання тих, хто навчається; спільної діяльності того, хто навчається, з тим, хто навчає, з організації процесу свого навчання; посилення на досвід того, хто навчається, який використовується в якості одного з джерел навчання; індивідуалізації навчання; системності навчання; контекстності навчання; актуалізації результатів навчання; елективності навчання; розвитку освітніх потреб тих, хто навчається; усвідомленості навчання. Головна їхня різниця з педагогічними принципами полягає в тому, що вони визначають діяльність із організації процесу навчання не тільки тих, хто навчає, але перш за все тих, кого навчають, у той час як педагогічні принципи в основному і головним чином регламентують діяльність тих, хто навчає [1].

Натепер в Україні андрагогічні принципи все ширше застосовуються в підготовці, перепідготовці й підвищенні кваліфікації різних фахівців. Цьому сприяє розширення масштабів включення андрагогіки в ролі однієї з провідних навчальних дисциплін у навчальні програми підготовки, перепідготовки й підвищення кваліфікації різних фахівців.

Виділяють такі аспекти технології навчання дорослих із точки зору андрагогічних принципів: а) залучення здобувачів вищої освіти в реальну діяльність із планування, реалізації, оцінювання й корекції процесу навчання; б) пріоритет їхньої самостійної діяльності; в) облік їхніх конкретних життєвих обставин, проблем і цілей; г) певна свобода вибору ними всіх параметрів навчання; д) спільна діяльність викладача і здобувача вищої освіти.

Навчаючись у вищій школі, студенти часто не проявляються як самостійні особистості. За нашими спостереженнями, здобувач вищої освіти не завжди сприймає навчання як спосіб самореалізації, досягнення більш висо-

кого ступеня компетентності, морального і матеріального задоволення. Наприклад, анкетування студентів на кафедрі хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії за програмою додаткової кваліфікації «Викладач вищої школи» показує, що серед здобувачів вищої освіти 75 % ставляться до навчання з високою зацікавленістю і відповідальністю. Однак 25% із них розпочинають навчання з низьким рівнем очікувань і досягнень. Це не дозволяє їм сприймати і відчувати себе суб'єктами організації навчання, що беруть на себе частину відповідальності за її ефективність. У результаті здобувачі освіти свідомо чи несвідомо віддають перевагу пасивній безвідповідальній позиції.

До цього ж нерідко призводить і неоднозначна, двоїста роль у процесі навчання студентів і незрозуміння ними цінності знань, які вони здобувають. З одного боку, цей досвід, особливо професійний, сприяє більш успішному навчанню, оскільки освіта розвиває впевненість у собі, дає навички і знання, допомагає формуватися дорослій особистості. Вища медична освіта становить особливу цінність, вона допомагає отримати хорошу роботу і посаду, рухаючись кар'єрними сходами.

Загалом навчання дорослих людей, за великим рахунком, зводиться до реструктуризації їхнього життєвого досвіду на основі знову набутих умінь, знань, навичок, особистісних якостей і ціннісних орієнтацій закладів вищої освіти. Але з іншого боку, у студентів із внутрішньою установкою на те, що вони все знають, ускладнюється набуття ними сучасних компетенцій на основі оновлених програм. Сама трансформація в процесі навчання сформованих уявлень сприймається дорослими людьми болісно, оскільки може викликати внутрішню невпевненість при зниженні своєї «професійної самооцінки» в процесі виникнення необхідності перебудови своєї діяльності з урахуванням нових вимог. Нарешті, на діяльність здобувачів вищої освіти негативно впливає зміна звичного статусу досвідченого професіонала на роль того, хто навчається.

Усе це призводить до зниження мотивації й небажання частини студентів активно включитися в організацію процесу свого навчання. Саме тому зазначене вище необхідно враховувати в плануванні освітнього процесу у вищій школі.

Отже, суттєву роль у формуванні сучасних принципів у сфері надання вищої освіти відіграє використання саме андрагогічних принципів навчання. Застосування андрагогічного принципу дає можливість створити особистісний, індивідуальний підхід, забезпечити високопрофесійну підготовку, сприяти формуванню сучасного фахівця, який відповідатиме умовам, які ставить перед ним час.

Список використаної літератури

1. Бондаренко В.В. Методика візуалізації при викладанні профільних предметів на стоматологічних кафедрах в медичних вузах / В.В. Бондаренко, Д.В. Стебловский, В.М. Гаврильєв, Д.С. Аветіков // Вісник проблем біології і медицини. – 2020. – № 2 (156). – С.188-190.
2. Гриневич Л.М. Наукова освіта як основа формування інноваційної компетентності в умовах цифрової трансформації суспільства / Л.М. Гриневич, Н.В. Морзе, М.А. Бойко // Інформаційні технології і засоби навчання. – 2020. – Т.77, № 3. – С.1-26.
3. Інноваційні технології в освіті [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://educat.msk.ru/publ/innovacionnye_tekhnologii_v_obrazovanii/5-1-0-9. – Загол. з екрана. – Мова укр.
4. Лук'янова Л.Б., Аніщенко О.В., Сігаєва Л.Є., Зінченко С.В., Баніт О.В., Дорошенко Н.І. Сучасні технології освіти дорослих : посіб. Кіровоград : Імекс-ЛТД, 2013. 182 с.
5. Лук'янова Л.Б., Сігаєва Л.Є., Аніщенко О.В. Освіта дорослих: теоретичні та методологічні засади : монографія. Київ : Педагогічна думка, 2012. 272 с.

СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНЕ ПЕРСОНІФІКОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ

**Борзих О.А., Лавренко А.В., Дігтяр Н.І., Герасименко Н.Д., Бєлан О.В., Авраменко Я.М.,
Мормоль І.А., Білько В.В., Кайдашев І.П.**

Полтавський державний медичний університет

Сучасні умови вимагають удосконалення підходів до забезпечення якості вищої медичної освіти. Студентоцентроване навчання розглядає компетенції як результати навчання і сприяє розвитку здатності до критичного мислення, формування позитивної мотивації й особистісно-професійного саморозвитку.

Ключові слова: студентоцентроване навчання, персоналізоване навчання, якість освіти, медична освіта, компетентнісний підхід.

Modern conditions require improvement of approaches to ensuring the quality of higher medical education. Student-centered learning considers competencies as learning outcomes and promotes the development of critical thinking skills, the formation of positive motivation, and personal and professional self-development.

Keywords: student-centered learning, personalized learning, quality of education, medical education, competence approach.

Вступ України на шлях інноваційного розвитку економіки зумовив модернізацію всіх галузей, у тому числі й освітньої сфери. Заклади освіти, які впроваджують у свою діяльність інноваційні розробки, активно використовують досягнення науки і є рушійною силою для просування інноваційного розвитку й необхідних сутнісних перетворень у системі освіти [1;2]. Інновацію в освіті розглядають як реалізоване нововведення у змісті, методах, при-

Зміст

ДІЯЛЬНІСТЬ ПОЛТАВСЬКОГО ДЕРЖАВНОГО МЕДИЧНОГО УНІВЕРСИТЕТУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ <i>Ждан В.М., Дворник В.М., Аветіков Д.С., Бєляєва О.М.</i>	3
МІСЦЕ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ В ПІДГОТОВЦІ БОЙОВОГО МЕДИКА <i>Акімов О.Є., Соловійова Н.В., Міщенко А.В., Назаренко С.М., Костенко В.О.</i>	5
ПЕРСПЕКТИВНІ НАПРЯМИ РЕОРГАНІЗАЦІЇ ПАТОФІЗІОЛОГІЇ ЯК НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ В УМОВАХ ВОЄННОГО ЧАСУ <i>Акімов О.Є., Соловійова Н.В., Міщенко А.В., Назаренко С.М., Костенко В.О.</i>	7
ОСНОВНІ АСПЕКТИ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ <i>Амосова Л. І., Каськова Л. Ф., Павленкова О. С., Андріянова О. Ю., Уласевич Л. П., Янко Н. В., Ващенко І. Ю.</i>	8
ЕМОЦІЙНИЙ ІНТЕЛЕКТ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА КОМПЕТЕНТНІСНОГО ПІДХОДУ В УМОВАХ ВИКЛАДАННЯ В ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ <i>Ананьєва М.М., Федорченко В.І., Лобань Г.А., Івахнюк Т.В.</i>	10
ОЦІНКА ЗНАТЬ ЯК АСПЕКТ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-СТОМАТОЛОГІВ <i>Андріянова О.Ю., Каськова Л.Ф., Яценко П.І., Янко Н.В., Уласевич Л.П., Морзун Н.А., Павленкова О.С.</i>	12
РОЛЬ ВІДПРАЦЮВАННЯ ПРАКТИЧНИХ НАВИЧОК І ВИКОРИСТАННЯ СУЧАСНИХ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙ У РОЗВИТКУ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ <i>Баштан В.П., Чорнобай А.В., Васько Л.М., Марченко В.Ю., Нестуля К.І., Муковоз О.Є., Гагал О.В., Воронова Л.Д.</i>	14
РОЛЬ СТУДЕНТСЬКОЇ ОЛІМПІАДИ З НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЯ» У ПІДВИЩЕННІ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ЛІКАРЯ <i>Безега М.І., Зачепило С.В., Безшапочний С.Б., Гасюк Ю.А.</i>	15
СУЧАСНИЙ ПІДХІД ДО ОПАНУВАННЯ КЛІНІЧНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЯ» УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ <i>Безега М.І., Лобурець А.В., Лобурець В.В., Соннік Н.Б., Подоєвжній О.Г., Безшапочний С.Б.</i>	17
ОСОБЛИВОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИКЛАДАННІ ОТОРИНОЛАРИНГОЛОГІЇ <i>Безега М.І., Соннік Н.Б., Лобурець В.В., Лобурець А.В.</i>	19
АКТИВНІ ФОРМИ ВИКЛАДАННЯ В ПІДГОТОВЦІ ЗДОБУВАЧІВ У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ <i>Безега О.В., Ємченко Я.О., Васильєва К.В., Попова І.Б., Нестуля К.І.</i>	20
АКАДЕМІЧНА ДОБРОЧЕСНІСТЬ У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ <i>Безкоровайна І.М., Воскресенська Л.К., Олефір І.С.</i>	22
ПРОБЛЕМА ФОРМУВАННЯ КОМУНІКАТИВНИХ НАВИКІВ МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я В ЗАОЧНО-ДИСТАНЦІЙНІЙ ФОРМІ НАВЧАННЯ <i>Бєлікова І.В., Голованова І.А., Ляхова Н.О., Радченко Н.Р., Хорош М.В., Краснова О.І.</i>	23
МОЖЛИВОСТІ ШТУЧНОГО ІНТЕЛЕКТУ І ЙОГО ВПЛИВ НА ПРОФЕСІЙНЕ СТАНОВЛЕННЯ МАЙБУТНІХ ЛІКАРІВ У ПЕРІОД ВОЄННОГО СТАНУ <i>Бичко М.В.</i>	25
ПРОБЛЕМИ І ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ ТА ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ: НАБУТИЙ ДОСВІД КРИЗЬ ПРИЗМУ ЧАСУ <i>Білаш С.М., Коптев М.М., Проніна О.М., Пирог-Заказникова А.В., Олійніченко Я.О., Кононов Б.С., Донченко С.В., Олексієнко В.В.</i>	29
НАУКОВО-ДОСЛІДНИЦЬКА РОБОТА СТУДЕНТІВ НА КАФЕДРІ ОРТОДОНТІЇ: ПЕРСОНІФІКОВАНИЙ ПІДХІД <i>Білоус А. М., Смаглюк Л. В., Куліш Н. В., Ляховська А. В.</i>	31
ВПЛИВ ПСИХОЛОГІЧНИХ АСПЕКТІВ І ЯКОСТІ ОРГАНІЗАЦІЇ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ НА МОТИВАЦІЮ НАВЧАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ СТУДЕНТІВ <i>Боброва Н.О., Коваленко Н.П., Федорченко В.І., Ганчо О.В., Поспєлова Г.Д.</i>	33
АСПЕКТИ ПЛАНУВАННЯ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ В ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ ЗАЛЕЖНО ВІД ВІКУ СТУДЕНТІВ <i>Бойко І.В., Гаєрильєв В.М., Іваницька О.С., Буханченко О.П., Яценко П.І.</i>	35
СТУДЕНТОЦЕНТРОВАНЕ ПЕРСОНІФІКОВАНЕ НАВЧАННЯ ЯК ЗАСІБ ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ У МЕДИЧНИХ ЗАКЛАДАХ ВИЩОЇ ОСВІТИ <i>Борзих О.А., Лавренко А.В., Дігтяр Н.І., Герасименко Н.Д., Бєлан О.В., Авраменко Я.М., Мормоль І.А., Білько В.В., Кайдашев І.П.</i>	36
НОВИЙ РІВЕНЬ НАВЧАННЯ В МЕДИЧНИХ ВИШАХ УКРАЇНИ <i>Браїлко Н.М., Ткаченко І.М., Водоріз Я.Ю., Назаренко З.Ю., Ляшенко Л.І.</i>	39